I чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...

Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 234. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 17-го ГРУДНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 17, 1965 No. 234. VOL. LXXII.

ТРІЮМФ АМЕРИКИ: ЗУСТРІЧ У КОСМОСІ

ДВА АМЕРИКАНСЬКІ КОСМІЧНІ КОРАБЛІ І ЇХ ЗАЛОГИ ВІДБУЛИ ПЕРШУ В ІСТОРІЇ ЗУСТРІЧ У КОСМОСІ; ДЖЕМІНІ 6 ЛЕТІВ ЗА ДЖЕМІНІ 7 У ВІДДАЛЕННІ 6 ДО 10 СТІП УПРОДОВЖ ЧОТИРЬОХ ГОДИН МАЙЖЕ ТРИ РАЗИ ДОВКОЛА ЗЕМЛІ НА ВИСОТІ 185 МИЛЬ ПОНАД ЗЕМЛЕЮ; ЗАЛОГИ ОБИДВОХ КОРАБЛІВ БАЧИЛИ СЕБЕ ТА РОЗМОВЛЯЛИ ЧЕРЕЗ РАДІО; НОВИМ ЕКСПЕРИМЕНТОМ АМЕРИКА ВИПЕРЕДИЛА ВСІХ У ЗДОБУВАННІ КОСМОСУ ТА ЗДОБУЛА РІШАЛЬНИЙ ДОСВІД ДЛЯ ВИСИЛКИ ЛЮДИНИ НА МІСЯЦЬ.

ОСТАННІ ВІСТІ

Четвер, 16 грудня 1965 року

В АМЕРИЦІ

БІЛИЙ ДІМ ЗАПЕРЕЧУЄ ПОГОЛОСКИ ПРО ЗБІЛЬШЕННЯ ПОДАТКІВ в 1967-му році. Пресовий секретар Президента Білл Моєрс заявив журналістам, що покищо не береться до уваги збільшення прибуткових податків в 1967-му році. Поголоски про більші податки виникли у зв'язку зі збільшенням оборонного бюджету, який у фінансовому році, який зачнеться 1-го липня 1966-го року, має виносити 60 більйонів долярів, або й більше. Моєрс сказав, що обраховується податкові впливи в новому бюджетовому році, які мають збільшитися внаслідок збільшування економіки, і зовсім не обмірковується справи більших прибуткових податків.

ПАЛАТНА КОМІСІЯ НАКЛАЛА АРЕШТ НА БАНКОВІ РАХУНКИ КОМУНІСТИЧНОГО ЧАСОПИСУ „ДИ ВОРКЕР", який виходить двічі в тижні в Ню Йорку. Палатна Комісія в справах протиамериканської діяльности хоче знати фінанси комуністичного часопису з років 1963, 1964 і 1965. „Ди Воркер" має тираж 16,000. Банковий урядовець Брандт оцінює, що видавання „Ди Воркер-а" коштує річно коло 250,000 долярів, на що приходить із передплати і продажі часопису коло 90,000 дол., а 130,000 дол. приходить із індивідуальних пожертв. Решту збирають комуністи з різних імпрез, базарів, концертів і т.п. Видавець „Ди Воркер-а" Джеймс Джексон каже, що Палатна Комісія наклала арешт на банкові рахунки комуністичного часопису тому, щоб відвернути увагу від подій у В'єтнамі. В дійсности Конгрес хоче знати, за чиї гроші виходить цей комуністичний часопис.

АФП-КІО ПЕРЕВИБРАЛИ НА СВОГО ГОЛОВУ 71-РІЧНОГО ДЖОРДЖА МІНІ, а на фінансового секретаря Вілляма Ф. Шніцлера. Крім цього перевибрали 19-ох заступників голови та вибрали 8-ох нових заступників голови, з яких всі є провідниками більших робітничих спілок. Між нововибраними є молодші провідники робітничих організацій, у віці від 50-ох до 65-ох років життя. Відійшли з 29-членного Виконного Комітету старші робітничі діячі у віці понад 60-ох років життя. Не передбачається якоїсь більшої зміни в політиці Американської Федерації Праці-Конгресу Індустрійних Організацій, бо на вибір нових містоголов погодився перед виборами голова АФП-КІО Джордж Міні. Всіх голосів було на Конвенції 12,787,824, Міні дістав всі голоси присутніх делегатів, а Волтер Рутер — 12,665,280.

УРЯД ПЛЯНУЄ ЗАВЕСТИ РЕЄСТР ФАХОВИХ ВАРСТАТІВ В ПРАЦІ та запотребовань на фахові робітні сили в американських промислах. Цією справою має зайнятися Уряд Економічних Можливостей, очолюваний директором Сарджентом Шрайвером. Уряд хоче знати, яким способом відбувається вишкіл і перевишкіл робітників в рамках програми поборювання вбогости. Агенція Пляни для Поступу скликала збори представників тих приватних компаній, які користають із урядових фондів, перевишколюючи робітників. Школи не вишколюють своїх учнів для праці, яку ведуть промислові компанії, тому вишколом робітників мають зайнятися інші чинники, в тому і Уряд Економічних Можливостей.

У СВІТІ

В. СОМЕРСЕТ МОМ, ЩО ЙОГО ВВАЖАЛИ ЗА НАЙБІЛЬШОГО СУЧАСНОГО АНГЛІЙСЬКОГО ПИСЬМЕННИКА, ПОМЕР в середу 15 грудня ц. р. в Ніцці. Він мав 91 рік. Мом впав в минулому тижні і від того дня його сили так заломалися, що лікарі не давали надії на видужання. Мом був автором коло 30 тетральних п'єс, понад 20 романів і коло 120 оповідань. Його твори були перекладені на багато чужих мов і він втішався міжнародною славою письменника.

АМЕРИКА ПІДТРИМУЄ БРИТІЙСЬКУ РЕЗОЛЮЦІЮ на Спеціяльній Політичній Комісії ОН про покликання до життя окремої постійної групи кількох видатних міжнародних дипломатів для негайного лагодження конфліктів, що грозять вибухом війни, чи припинювання такої війни, якщо вона несподівано десь виникла б. Амбасадор ЗДА Артур Ґолдберґ заявив, що Америка особливо підтримує реґіональні організації, як миротворні посередницькі місії, як ось Організацію Американських Держав та Організацію Африканської Єдности.

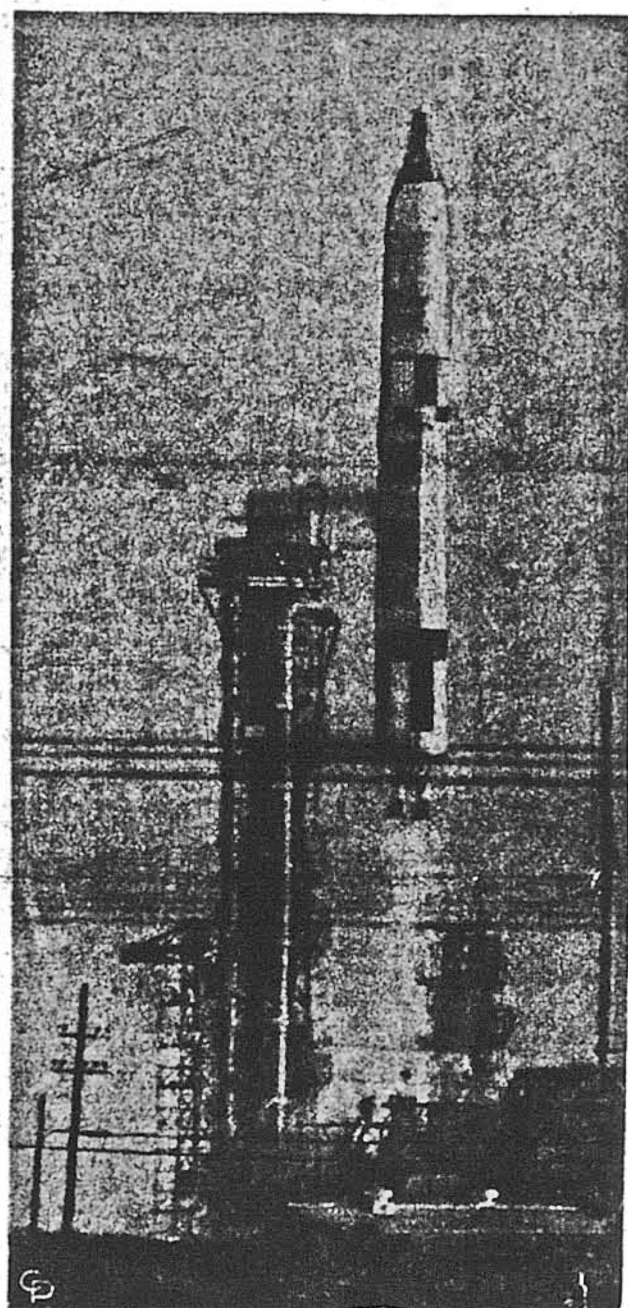
АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР У ВАРШАВІ ДЖАН ҐРОНОВСКІ ЇЗДИВ ДО ПАРИЖУ на довгу розмову з державним секретарем Діном Раском, приявним на тамошній конференції міністрів 15-ох держав НАТО. Ґроновскі хотів поінформуватись перед своєю зустріччю з комуно-китайським амбасадором у Варшаві Ванґ Куо Черанґом 15 грудня ц. р., яка взагалі була 128-ою з черги: раніше такі спорадичні зустрічі велись між амбасадором ЗДА й Пейпінґу у Празі, а від кількох років у Варшаві. Вони не давали раніше й не дали тепер ніякого позитивного висліду, а обидві сторони обмежувались до стверджування своїх становищ. Їх найближчу зустріч визначено на 16 березня.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАМБІЇ, КЕННЕТ Д. КАУНДА, ПРОТИВИТЬСЯ зірванню дипломатичних взаємин африканських держав з Британією, противиться також експедиції африканських держав проти керованої біло-расистським урядом Існа Сміта Родезії. Каунда боїться, що в такому випадку вибухла б в Родезії расова війна, яка поширила б хаос і на сусідні африканські країни. ЗДА запевнили Каунду, що вино довозитимуть літаками до Замбії всі потрібні товари, якщо перерветься її торговельний зв'язок з сусідньою Родезією, головним постачальником важливих товарів.

ГЮСТОН, Тексас. — Америка і світ здобули новий справжній тріюмф до опанування космосу, як два американські космічні кораблі із залогами, Джеміні-6 і Джеміні-7, вперше відбули з повним успіхом зустріч у космосі та летіли у формації у віддалені на яких 6 до 10 стіп один за одним на висоті 185 миль від Землі. Джеміні-7 з астронавтами полковником Франком Борманом і командором Джеймсом А. Ловеллем літають в орбіті довкола Землі вже від 4-го грудня, побивши всі дотеперішні рекорди щодо довжини часу перебування в космосі та щодо кількости облітів Землі, а Джеміні-6 з астронавтами капітаном Волтером М. Ширрою та майором Томасом Ф. Стеффордом були випущені з повним успіхом у орбіту в середу, 15-го грудня, після невдачної спроби вилетіти в орбіту в неділю, 12-го грудня. Влетівши в орбіту, залога Джеміні-6 впродовж майже шістьох годин „здоганяла" Джемін-7, що вимагало незвичайно складних маневрів, як зважити, що кораблі кружляють в орбіті зі швидкістю 17.500 миль на годину. Керування відбувається деяким прискішуванням або сповільнюванням швидкости і висоти лету за допомогою вистрілів малих ракет у космічнім кораблі. Коли Джеміні-6 долітав уже до Джеміні-7, залога цього корабля подала на Землю радієву вістку, що „ми маємо товариство". Залоги Джеміні-6 і Джеміні-7 бачили себе взаємно у своїх кабінах, включно з тим, як один з цих астронавтів жував ґуму. Цей черговий і неперевершений тріюмф Америки в космосі викликав великий ентузіязм у всьому вільному світі.

Гюзтон, Тексас. — Історичне випущення Джеміні 6 відбулося 15-го грудня о год. 8:37 перед полуднем, за допомогою ракети Титан 2. Джеміні 6 летів в еліптичній орбіті. За допомогою випущених ракет астронавти Джеміні 6 старалися поширити свою орбіту. Це сталося о год. 10:11 мінут. О годині 11:19 перед полуднем орбіта була вже дещо подібна до кола і вона була ближча до Джеміні 7. О год. 1:53 по полудні астронавти Джеміні 6 за допомогою нової ракети почали кінцеве маневрування, яке спричинило те, що о год. 2:27 по полудні Джеміні 6 летів в орбіті, в якій вже від неділі кружляв Джеміні 7. Після того обидва космічні кораблі кружляли разом впродовж чотирьох годин у віддалі 6-ох до 10-ох стіп. Ця зустріч космічних кораблів в космосі є дуже важливим кроком вперед у змаганнях, що мають на меті в 1969 або 1970 роках висадити астронавтів на Місяць. Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація тріюмфує. Президент Джансон спостерігав випущення Джеміні 6 на телевізії в Білому Домі. Він ґратулював астронавтам і всім тим, які співпрацювали при довершенні цього нового американського успіху, який побив усі дотеперішні рекорди космічних летів і переміг совєтських астронавтів, яким вдалося зблизити два повітряні кораблі на віддаль 3.1 милі. Президент сказав: „Всі ви піднесли нас на один крок вище на сходах до місяця". Президент зокрема ґратулював директорові космічної аґенції Джеймсові Веббові. Джеміні 6 має приземлитися в четвер, 16-го грудня о год. 10:29 перед полуднем на Атлантику недалеко Багамських островів, а Джеміні 7 має приземлитися в неділю, 19-го грудня.

З контрольного центру в Гюзтоні вдоволені з того, що випущення Джеміні 6 відбулося з докладною прецизністю, хоч дві попередні проби з Джеміні 6 були невдачні. І так Джеміні 6 осягнув заплановану орбіту точно за пляном — впродовж 88-ох мінут і 42-ох секунд. Також і швидкість Джеміні 6 майже була згідна з пляном, який проєктував її на 17 543 милі на годину, і космічний корабель летів із швидкістю 17 535 миль на годину. Ракета - підсилювач Титан 2 мала відорватися від Джеміні 6 дві мінути і 36 секунд після старту. Друга частина ракети мала відорватися п'ять мінут і 36 секунд пізніше, і вона відлетіла на 3 секунди пізніше. Дружини обидвох астронавтів, які живуть у Сібруку в Тексасі, спостерігали на телевізійних апаратах старт своїх чоловіків в космічному кораблі Джеміні 6 в космічні простори. Пані Фей Стеффорд та пані Веллі Ширра із вдоволенням спостерігали, що Джеміні 6 згідно з пляном вилетів в космос. „Я невимовно тішуся, що цей старт так вдався", — сказала п-і Стеффорд. Після щасливого старту діти астронавта Стеффорда, 11-річня Діяна і 8-річна Керін пішли до школи. Пішли до школи і дві доньки астронавта Ширри — 15-річна Марта і 8-річна Сузі. Мати астронавта Стеффорда у Ветерфорді в Оклагомі, п-і Мері Е. Стеффорд, молилася перед стартом свого сина і сказала після щасливого його кружляння довкола Землі: „Я вірю, що мої молитви були вислухані. Я дякую Богові, що все пішло так гарно". Телевізійний коментатор сказав після щасливого старту, що увесь американський нарід „помагав піднестися Джеміні 6 в космічні простори". Мати астронавта Ширри, п-і Волтер Ширра старша сказала, нав'язуючи до слів коментатора: „Моя права рука сьогодні дуже втомлена". Настрій астронавтів був дуже добрий, коли астронавт Борман із Джеміні 7 довідався, що з успіхом вилетів в космос Джеміні 6, сказав із вдоволенням: „Знаменито!". Астронавт Ширра 8 мінут після старту почув, що його космічний корабель в початковій орбіті має найменшу віддаль від Землі 100 миль і найбільшу 166 миль, і сказав контрольній стації: „Це направду дуже добре!" Перед самим стартом Ширра сказав: „По раз третій кажу — лети!" Коли ж кабіна з гуркотом летіла в космос, він повідомляв наземну стацію: „Здається, що з чоловіка відлітає сало!" Коли Джеміні 6 вже наближався до Джеміні 7 в космосі, астронавт із Джеміні 6 повідомляв наземну стацію із гумором: „Здається, що тут панує завеликий вуличний рух". Астронавт із Джеміні 7 відповів на це: „Повідомляйте поліцію!" Коли Джеміні 6 наблизився вже до зустрічі із Джеміні 7, то астронавти Джеміні 7 повідомляли контрольну стацію про те, що — „мають у себе гостей".

Джеміні 6 вилітає з бази в Кенеді на зустріч у космосі з Джеміні 7.

Подвиг американських астронавтів викликав подив і признання в усьому світі

Лондон. — Лондонська преса на перших сторінках з найбільшим признанням пише про американський успіх в космосі. „Дейлі Міррор" пише про „знамениту зустріч в історії". Щоденник „Таймс" в самих суперлятивах повідомляє про успіх американських астронавтів і підкреслює, що ця зустріч в космосі збільшила американські можливості вислати як перших своїх астронавтів на Місяць. „Дейлі Мейл" подає світлини астронавтів із Джеміні 6 і 7 на першій сторінці і коло них подає Санта Клоса, який здивований питається: „Хто це ці парубки?". Навіть совєтська пресова аґенція не могла промовчати американського космічного успіху і „Тасс" повідомив про зустріч в космосі астронавтів Джеміні 6 і 7, та що американські астронавти літали в космосі у віддалі 10-ох стіп і порозумівались за допомогою радія. Французький професор П'єр Ожер, голова Европейської Космічної Організації, заявив, що людина вже не почувається „загубленою" в космосі. Цей професор сказав, що починається мандрівка людей по космосі, який можна буде тепер докладніше пізнати. Німецький радіовий обсерватор в Бохумі, Західня Німеччина, сказав, що ЗДА ведуть перед в здобуванні космосу і що „шлях до Місяця відкритий".

ЗДА і Пакістан рішили затіснити співпрацю

Вашингтон. — Президент Джансон і пакістанський президент Мохаммед Аюб Хан проголосили спільний комунікат наприкінці своїх дводенних нарад, в якому стверджують переведення „одвертих, далекосяжних і продуктивних розмов". Вони погодились щодо потреби мирної розв'язки „всіх важливих розбіжностей між Індією і Пакістаном, щоб енерґії і джерела вартостей обох тих країн не були задарма відвернені від їхньої цілі — розв'язати життьові соціяльні й економічні проблеми". У тому комунікаті не називається за іменем Кашміру, за який велась війна між Індією і Пакістаном, мабуть тому, що 4 січня 1966 р. Аюб Хан і індійський прем'єр Лял Багадур Шастрі мають стрінутися в Ташкенті в СССР, а 1 лютого Шастрі приїздить до Америки. Президент Джансон і Аюб Хан потвердили давню персональну приязнь.

ЗНИЩЕНО БОМБАМИ ВЕЛИКУ ЕЛЕКТРІВНЮ БІЛЯ ПОРТУ ГАЙФОНҐ У ПІВНІЧНОМУ В'ЄТНАМІ

Сайґон. — В середу 15 грудня ц. р. шість американських джетових бомбовиків знищили 3.000-тонними бомбами велику електрівню за 14 миль від великого північно - в'єтнамського порту Гайфонґ. Це був перший американський налет проти такого великого промислового об'єкту, що має військове значення з уваги на постачання електричної енерґії різним довколішним фабрикам, працюючим безпосередньо для воєнних в'єтнамських цілей. Зокрема, та електрівня, яка постачала 15% всієї електричної енерґії, що нею розпоряджав Північний В'єтнам, була головним джерелом електричного світла та погінної сили в порті Гайфонґ, який був і є головним постачальним пунктом всяких товарів та воєнних матеріялів із Совєтського Союзу й інших заморських країн для Північного В'єтнаму. Різні високі американські військовики та політики віддавна доraджували знищити Гайфонґ, чи пак унеможливити доступ до нього, затопивши при в'їзді до нього деякі торговельні кораблі. При бомбардуванні тієї електрівні загинув один бомбовик, збитий протилетунським вогнем, але пільот вискочив у море, з якого зараз-же врятовано його. Внаслідку поцілення бамбами — вибухли на землі пожежеі та чути було різні зриви. Чи і скільки згинуло при тому бомбардуванні робітників, працюючих на тій великій електрівні, не відомо. Раніше американське летунство збомбардувало вже дві менші північно - в'єтнамські електрівні — 4 червня і 21 серпня ц. р., але це останнє бомбардування було найбільше, стосувалося найбільшого промислового об'єкту і було найближче до „незаторкувального" порту Гайфонґ. — Тим часом в Сайґоні проголошено, що за останній тиждень згинуло 91 американський вояк, а 316 було ранених. Втрати південно - в'єтнамського війська в тому часі були 310 вбитих і 590 ранених. В тому самому часі комуністичні повстанці втратили 1.084 вбитих і 148 полонених, — ранених здебільша негайно повстанці відводять з бойовища.

МекНамара перестеріг союзників Америки щодо загрози збоку Комуністичного Китаю

Париж. — Американський секретар оборони Роберт МекНамара виголосив в минулу середу 15 ц.м. у Парижі на тайному засіданні міністрів Північно-атлантійського Союзу (НАТО) промову, в якій перестеріг, щоб не легковажити загрози збоку Комуністичного Китаю. МекНамара звернув увагу, що Комуністичний Китай перевів уже два ядрові експериментальні вибухи та що впродовж двох найближчих років випродукує вже стільки дрібної атомової зброї, що творитиме її склад. Водночас китайські комуністи заходяться пильно біля творення ракетної зброї. МекНамара твердить, що вони розпоряджатимуть вже в 1968-1969 р.р. ракетами на середню віддаль, а в 1975 році матимуть власні міжконтинентальні ракети, якими зможуть поцілити однаково Америку, як Европу. На доказ войовничої й агресивної політики Комуністичного Китаю, наставленого на знищення „імперіялістів", під якими вони розуміють всі вільні країни, МекНамара навів кілька останніх авторитетних заяв найвищих комуно-китайських вожаків та їхню політику, ведену в різних країнах Азії й Африки. Поруч із активною підтримкою, що її Комуністичний Китай дає Північному В'єтнамові, як опікунові й керівникові південно-в'єтнамського комуністичного руху, Комуністичний Китай наставився на скомунізування Ляосу та в останньому часі повів посилену інфільтрацію і терористичну акцію проти Сіяму. Його одночасна ворожа позиція супроти Індії і Малайзії заокруглюють образ його послідовного змагання до заволодіння на цілому Півдні Азії. Промова МекНамари й інші голоси в дебатах були засекречені, а тільки офіційний зміст передано пресі.

Вечір з нагоди появи нової книжки Миколи Понеділка

Ню Йорк. — З Літературно - мистецького Клюбу в Ню Йорку пригадують, що в п'ятницю 17 грудня ц. р. відбудеться там з нагоди появи у Видавництві „Свобода" нової книжки Миколи Понеділка „Смішні сльозини" вечір, присвячений тій книжці та її авторові. Редактор Вячеслав Давиденко дасть літературну оцінку книжки, інші члени редакції „Свободи" подадуть свої завваги, сам автор читатиме уривки. Відкриє вечір голова Клюбу Борис Ржепецький, а вестиме вечір Іван Керницький — Ікер. У другій частині вечора Ганна Шерей відспіває кілька пісень при акомпаніяменті Калини Чічки-Андрієнко. Після того відбудеться товариська зустріч при чаю. Початок о год. 8 вечора.

Д-р Ю. ФЕДИНСЬКИЙ АСИСТЕНТОМ - ПРОФЕСОРОМ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Блумінґтон, Індіяна. — „Борд оф Тростис", згідно з дорученням місцевого університету іменував відомого нашого науковця, довголітнього наукового співробітника університету в Інсбруку, Австрія, д-ра Юрія Фединського, асистентом-професором із ділянки міжнародного права.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Ситі і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Труднощі НАТО

На 17-му році існування Північно-Атлантійського оборонного союзу (НАТО) ця могутня західня військово-політична організація переживає поважні труднощі. Вони тепер більші, аніж у попередніх роках, коли внутрішні неполадки між союзниками були природним і логічним наслідком індивідуалізму кожного з 15-ох держав-членів союзу. Кризи в НАТО нема й тепер, бо, наприклад, спричинник найповажнішого ферменту, французький президент Шарль де Голль, який недвозначно натякав на можливість виступлення Франції з НАТО в 1969 році з приводу „перзоводства" Америки, якраз у вівторок 14 грудня ц. р., коли в Парижі нараджувалася міністерська Рада НАТО, заявив через радіо-телевізію: „. . . Якби була загрожена воля світу, то Франція й З'єднані Держави стали б автоматично й природньо найкращими союзниками".

Клопіт саме в тому, що між державами-членами НАТО немає однозгідности, чи безпека Европи загрожена тепер так само, як в 1949 році, коли поспіхом монтовано Атлантійський Союз, і немає однозгідности, коли властиво загрожена воля світу. Конкретно, Франція, а подекуди й скандинавські країни з їх соціялістичними урядами і Британія з урядом Партії Праці вважають, що політика СССР „еволюціонувала" в сторону миру, і тому нема безпосередньої загрози з його боку, а війна у В'єтнамі не стосується Европи і НАТО, бо такий чи інший режим у тій далекій південноазійській країні не загрожує ще волі світу. Віра в „миролюбний еволюціонізм" Москви диктує Франції і подекуди Британії більше дбати за „співіснування" з Москвою, аніж за збройну силу й союзницьку зарпість Західньої Німеччини. Тому ці обидві держави солідаризуються з Москвою в її опозиції проти участи Західньої Німеччини в атомовому озброєнні НАТО, дармащо це дивогляд—давати себе шантажувати ворогові у справах, які стосуються оборони проти нього!

Таким чином теперішня конференція міністрів закордонних, військових і фінансових справ 15-ох держав НАТО має перед собою такі проблеми, як інтегрована збройна сила його членів, проти чого виступає Франція,—як атомова стратегія НАТО і причетність до неї Німеччини, — дальша політика у відношенні до СССР з бажанням підписати з ним договір проти поширення атомової зброї, який, в очах Москви, повинен послабити НАТО, — звуження НАТО виключно до справ атлантійського обширу, чи його заінтересування ґльобальними проблемами. На тлі таких великих проблем на дальший плян відходять такі все ще не поладнані справи — спір між Грецією і Туреччиною за Кіпр, одностайне озброєння, фінансування збройних сил ЗДА й Британії у Німеччині й т. п. Ясно, що протягом трьох днів неможливо розв'язати цих проблем. Вже зразу деякі з них пересунено на зустріч міністрів НАТО у травні 1966 р.

Добробут і розмірний спокій в Европі притуплюють почуття спільної небезпеки, яка була причиною покликання до життя НАТО і яка й надалі є найсильнішим споювальним цементом. Державні мужі цього міжнародного оборонного бльоку переконані в конечності його існування — навіть при „еволюції" большевиків. Тому НАТО існуватиме далі — переборюючи всі внутрішні труднощі.

Перемішування з метою злиття

Встановленої ще перед Леніним і здійснюваної постійно та планово мети, що нею мало б бути остаточне „злиття націй" в комуністичному суспільстві, добивається московсько-большевицький режим усіма можливими засобами й шляхами. Головними в цьому напрямку намаганнями є ведена в різних ділянках життя русифікація, а також перемішування національностей з допомогою переселювання, затруднювання тощо. У вищих сферах духового життя, особливо ж у науці, „злиття націй" здійснюється через нівеляцію національних відрубностей та відповідну організацію наукової праці в окремих республіканських наукових установах, інститутах тощо. Основною в цьому є тенденція совєтського режиму зосередити всю наукову діяльність виключно в рамках Академії Наук СССР, призначаючи республіканським академіям завдання допоміжних філій чи інститутів.

Характеристичним прикладом доосновного перемішування всіх наявних у Совєтському Союзі наукових сил може бути проголошений у московських „Известиях" з 13 листопада ц. р. список кандидатур на признання ленінських премій 1966 року. На всіх 102 кандидатури, представлені різними науковими та державними установами в 16-ох ділянках науки і техніки, лише шість подані незалежно науковими і державними установами Української ССР; крім того, шість кандидатур подані спільно всесоюзними науковими й державними установами СССР і УССР. Взагалі на всіх 102 кандидатів тільки 12 це учені чи техніки з Української ССР, що дає кругло 10 відсотків усього числа кандидатур. Немає ніяких українських кандидаттур на признання „ленінських премій" в таких ділянках, як хемія, геологія, географія, медицина, техніка будівництво приладів та засобів автоматизації і навіть будівництво й архітектура. Серед кандидатур з усіх цих ділянок трапляються українські прізвища, але їх носії працюють здебільша або у всесоюзних установах, або в азійських республіках та областях. Репрезентанти науки з Української ССР в цих ділянках взагалі відсутні: їх місця, очевидно, зарезервовано для „старшого брата". Але й серед кандидатів на ленінські премії, запропонованих установами Української ССР, виразно переважають російські прізвища: Давідов, Лупанов, Журавльов, Тіхонов, Дубінін, Окулов, Кузнецов, Ривкін, Худосовцев, Решетніков, Кулявін, Пантюхов та ін. Українських прізвищ серед учених і працівників українських установ зовсім мало. Українцям дозволено виявити себе тільки в таких ділянках, як фізика й математика — 4 кандидатури, біологія і сільське господарство — 1 кандидатура, економіка і філософія — 1 кандидатура, машинобудівництво — 2 кандидатури на всіх 13, міталюргія — 1 кандидатура, розвідування та видобування корисних копалин — 3 кандидатури на всіх 14, енерґетика — 1 кандидатура.

Такий балянс участи науковців „суверенної" і „незалежної" Української ССР в совєтській науці. Їх відсунено на задній плян і потрактовано як допоміжну силу в розвитку всесоюзної, тобто російської, науки.

Ярослав Курдидик

ЗДА В РОЛІ БАТЬКА І СТОРОЖА

Ми всі живемо в добі занепаду сили та впливів великих держав у формуванні політичного довкілля, в добі, яка часто пригадує відому прогнозу Шпенглера в його книжці „Присмерк Заходу". Ми ще не маємо спромоги як слід оцінити і належно зрозуміти всіх наслідків того феноменального процесу, який відбувається в світі і який годі формувати в якусь хоч би й зімпровізовану завершеність.

Незаперечним є все ж таки факт, що з кожним днем, як впливи великих держав обмежуються, майже пропорційно частішають у світі політичні заколоти і зростають безладдя та хаос.

Що сталося після докорінної деколонізації головних потуг — Англії, Франції і меншої у своєму засягу Голляндії? Рівночасно із звуженням впливів цих колишніх „міжнародніх сторожів політичної стабільности" переходили доосновні зміни в політичній і мілітарній структурі Азії.

Ось, для прикладу, у Південній Азії на наших таки очах розпочався процес зрушення по „тому боці Суезу", і ми почули його відлуння в Ємені, Адені і Сингапурі, не кажучи вже про Малайзію. Наслідки несподіваного воєнного зудару між Індією і Пакістаном, а також дуже гострого своєю формою антикомуністичного зриву в Індонезії годі покищо оцінити.

Загальну „пливкість" у політиці азійського обширу підсилюють Філіппіни, що після останніх виборів президента Маркоса стали на „новому роздоріжжі", і Японія, яка по закінченні світової війни ще не визначила себе чітко, чи вона, як і Філіппіни, піде повністю й беззастережно зі Заходом, чи із зреформованою на новий лад Азією, до якої їй ближче, як до відчуженого Заходу. Те саме можна сказати про Бірму, Камбоджу, Ляос і навіть про найбільш прозахідньо наставлену Формозу.

У зв'язку з цією політичною пливкістю та змінами, які витворили хворобливу непевність завтрішнього дня, в керівних колах поза межами ЗДА говориться приблизно так: „Навіщо нам клопотатися якоюсь там нестабільністю, залишімо це могутньому, багатому дядькові Семові, а він з тим усім впорається" . . . І цей „дядько Сем", не зважаючи на те, що його не перестають гостро критикувати за кордоном і навіть, у самій таки Америці, перебрав нещасну повоєнну спадщину і якось дає собі раду.

Крім відомого „Пляну Маршалла", яким ЗДА поставили на ноги альянтів, а також і своїх недавніх ворогів — Німеччину та Японію, вони перебрали на себе оборону найбільш загрожених комуністами Греції та Туреччини і причинилася до того, що ці країни стали здібними до самостійної оборони. І коли Франція програла в Індо - Китаї, також ЗДА мусили заповнити ту політичну прогалину, в яку покотилася з півночі лявіна китайського комунізму. Подібне сталося із Кореєю. І хоч там проти комуністичної навали виступили нібито об'єднані війська ОН, фактично ввесь тягар війни перебрали на себе ЗДА.

А там посипалися на Америку все нові й нові турботи. Одною з тих турбот було СЕАТО — Південно-Східньо - Азійський оборонний пакт, який не виконав своїх зобов'язань в тому обширі, і ЗДА мусіли повністю встрянути у В'єтнамську війну. Здавалося б, надійні американські союзники, Індія і Пакістан розпочали між собою війну, і то якраз тією зброєю, яку ЗДА доставили цим країнам, щоб вони могли протиставитися можливому комуністичному наступові. Тепер Індія і Пакістан просять ЗДА допомогти їм негайно харчами і зброєю, запаси якої вичерпались до такої міри, що якби на них напав тепер Китай, то вони не мали б чим боронитися.

У Західній гемісфері ЗДА примушені були інтервеніювати в Домініканській Республіці, ще поки встигли зорганізувати допомогу південноамериканських держав.

Чергова турбота постає перед ЗДА в Европі, де президент де Голль не хоче зрезиґнувати із своєї амбіції грати першу скрипку в НАТО, і тому НАТО мусить перейти якусь операцію, в результаті якої не потерпіли б члени цієї найважливішої оборонної організації вільного світу. Ніде правди діти, кожна держава - член НАТО, від найсильнішої і до найслабшої, хоче відігравати головну ролю у рішеннях цієї організації, в якій ЗДА користають з права вета.

Але водночас европейські держави, хоч і осягнули рівня самовистачальности, здають собі справу з того, що вони ніколи не заступлять 400 тисяч американських вояків і потужної 6-ої Фльоти з її неуявної сили атомовим арсеналом, які все ще є єдиною вирішною силою, спроможною протиставитися Совєтському Союзові.

Може й мають слушність західньо - европейські коментатори, які перестерігають ЗДА, щоб вони не приділяли „перебільшеної уваги й допомоги" всім без вийнятку недорозвиненим країнам Африки та Азії і тим самим не призвичаювали їх уважати, що ЗДА мусять бути для всіх них „нянькою, годувальницею" і оборонцем, а змусили їх самих упорядковувати свої внутрішні справи і „працювати на власний прожиток". Одному американському кореспондентові прем'єр Німеччини Ергард заявив: „ЗДА повинні заздалегідь здавати собі справу з того, кому і в якій мірі варто допомагати, а ще важливіше — довіряти. Це заощадило б ЗДА чимало політичних клопотів і докорів, якщо вони хочуть бути батьком і сторожем для цілого світу".

Ф. Лукіянович

МАСАКРА НА ШЛЯХАХ

Кожного року починаючи від місяця вересня, через радіо, телевізію та пресу несеться повінь реклями: „Купуйте тільки наші нові авта!" Принадою на гачку є тут слово „нові", а чи оті нові добрі, зокрема безпечніші — це інша справа.

Повідомлення у пресі про те, що 615 людей згинуло на шляхах протягом чотирьох днів свята Дня Подяки ц. р., прийнято спокійно, хоч у той же час у В'єтнамі за один тиждень згинуло 244 — рекордове число вояків, і це викликало хвилювання.

За минулий рік 48 тисяч осіб згинули на шляхах ЗДА.

У часах від першої світової війни на полях боїв лягло 577 тисяч американців, а ранених було півтора мільйона. За той самий період зареєстровано півтора мільйона вбитих і понад 54 мільйони пошкоджених на шляхах ЗДА, не враховуючи більйонів долярів матеріяльної шкоди.

Голоси преси

У деяких журналах ЗДА читаємо критичні статті про безпечність американських авт. Так, наприклад, „Консюмерс Ріпорт" приходить до висновку, що закордонні автомашини значно безпечніші, як американські.

У журналі „Саєнс", в огляді книжки Ралфа Нейдера „Небезпечні при кожній швидкості", висловлюється такі думки:

Головна увага автомобільних продуцентів у Дітройті зосереджується на впровадженні стилевих новин за всяку ціну, а справи безпеки сходять на задній плян. Проте, у віці від 5 до 29 років авта є головним спричинником смерти, а в пізнішому віці займають четверте місце після серцевих недуг і пістряка.

Продуценти хочуть зіпхнути вину за цей стан на водіїв, а себе вибілити. Проте, немає сумніву, що щось не в порядку із таким промислом, що може безпечно випустити людину у космічні простори і приземлити її, але не може гарантувати їй безпечного продовжування автом із швидкістю 20 миль на годину.

В Корнельському університеті ведуться досліди в ділянці безпеки авт. Одним із спонзорів цих дослідів є автомобільний промисл, що публікування деяких вислідів стримував на два роки, бо, мовляв, „потрібно було додаткових студій" — там де вони були некорисні для промислу.

Як дорадче тіло при президентові існує Комітет безпеки їзди, але більшість членів того комітету працюють в автомобільному промислі, і проти нього не виступлять. Однак, виявляються познаки поліпшення стану в цій ділянці. Наприклад, Уряд опрацював певні стандарти безпеки для авт, які закуповує, і деякі стейти приєдналися до сих стандартів.

Мабуть, під впливом чинників, про які тут згадуємо, промисл рішив узагальнити вивінування для всіх авт. Приємна несподіванка прийшла у формі повідомлення, що ціна на моделі 1966 року не тільки не підноситься, а подекуди навіть знижується на кільки долярів. Це завдячується фактові, що Уряд рішив ступнево, до 1969 р., знизити федеральний податок на авта із 10 до одного відсотка, з тим, що ощадність в ціні перейде в кишеню покупця.

Конґресові переслухання

Конґрес, всі забезпеченеві компанії і поліція, досліджуючи причини масакри на шляхах, прийшли до переконання, що головним її спричинником є людина за керівницею. Але виявилося, що сама структура авт, інструменти та опони залишають бажати ліпшого, і, якщо вони безпосередньо не спричиняють тієї масакри, то у багатьох випадках не охороняють водіїв і пасажирів від смерти чи ушкодження.

Восени минулого року створено окрему конґресову комісію на чолі з сен. А. Рібікофом із Коннектикату. Призбиравши матеріяли впродовж майже одного року, в половині липня комісія запросила до Вашинґтону на переслухання представників усіх чотирьох продуцентів авт.

Представник Дженерал Моторс вертівся на кріслі, коли його запитали, чому ще не впроваджено керівниці, що при зударі авт не ушкоджувала б водія. Прів представник Крайслера, відповідаючи про колонку незадовільно спосної керівниці. Також незручно почував себе представник Форда. Погладжено по голівці тільки представника Америкен Моторс, що, як виявилося, найбільше дбає про безпеку своїх виробів.

Через два місяці після того сенатор Гейлорд Нелсон із Висконсину запросив до Вашинґтону на переслухання продуцентів автових опон і притиснув їх до муру закидом, що їхні вироби повинні бути безпечнішими, як вони продаються на ринку.

Законопроєкти

Внаслідок цих переслухань сенатор Нелсон вніс законопроєкт, що передбачає певні стандарти для опон. Це, очевидно, було не на руку їх продуцентам.

З другого боку, сен. В. Магнусон із стейту Вашинґтон вніс законопроєкт, що передбачає цілий ряд вимог для безпечнішої їзди автом.

Цей законопроєкт зобов'язує продуцентів, щоб у кожному авті були не пояси, що часом ушкоджують хребет, а спеціяльна упряж, і то не тільки на передніх, але й на задніх сидженнях; щоб керівниці при зударі заломлювались, а не розчавлювали груди; щоб двері при зударі не відкривались і люди не вилітали крізь них і т. д.

Крім цього, з огляду на різноманітність законів про їзду автами в різних стейтах, передбачається: уодностійнити ці закони та знакування; зцентралізувати реєстрацію автомашин і забезпечити двигуни пристроями для фільтрування отруйних вихідних газів (вже зобов'язує у Каліфорнії).

Обидва законопроєкти обговорюватиметься на наступній сесії Конґресу. Можна сподіватися, що завдяки заходам Конґресу, тискові громадської думки та частини преси авта стануть безпечнішими для подорожуючої публіки.

ВІН БУВ, ЯК СКОВОРОДА . . .

З глибини минулого виринає ім'я Максима Березовського — блискучого композитора, творчість якого б'є із своєрідних джерел української стихії. Жив і творив цей видатний композитор понад двісті років тому, і його, на жаль, мало знають сучасники . . .

Народився Максим Березовський 16 жовтня 1745 року, 220 років тому, в місті Глухові. Загальну початкову освіту здобув удома, а музичну, ймовірно, в глухівській музичній школі.

Навчавшись пізніше у Києво - Могилянській академії, Березовський мав можливість поглибити свої музичні знання. Він належав до „капелії" при Академії, старанно вивчав теорію композиції, гармонії. Пісні, написані ним на два, три й чотири голоси, звернули на молодого музику увагу викладачів і студентів Академії. Обдарованого юнака, який не встиг закінчити останню клясу Академії, так звану реторичну клясу, віддано до придворної капелі у Петербурзі.

Капельмайстер і диригент придворної капелі італієць Цоппіс відразу помітив Березовського і почав давати йому спеціяльні лікції з теорії музики і композиції. Разом з іншими співаками Березовський брав участь у виставах італійської оперової трупи в Петербурзі. А десь наприкінці 1765-го чи на початку 1766 року двадцятирічний Березовський, як найздібніший у капелі, що заявив про себе, як співак, скрипаль - віртуоз і композитор, був посланий до Італії, в Больонію, з її прославленою музичною академією, очолюваною видатним теоретиком музики падре Мартіні старшим.

За дев'ять років перебування в Італії Максим Березовський остаточно сформувався як видатний музика. Він став членом кількох італійських музичних академій, зокрема найавторитетнішої з них — Вольонської. Його ім'я записане золотими літерами серед найславніших імен на мармуровій таблиці в стінах тієї академії.

Тепер, — розповідає в „Культурі і Житті" Ростислав Пилипчук, — письменниця М. Шагінян, шукаючи матеріялів до своєї книги про Йозефа Мислівечка, великого чеського композитора другої половини 18 століття, натрапила в музичному архіві ім. Мартіні в Больонії запис з 15 травня 1771 року про іспит та обрання в академіки двох чужоземців — Мислівечка та Березовського. Умови іспиту були дуже суворі: іспитованого замикали в окрему кімнату і визначали час, протягом якого він повинен опрацювати згадану тему. Написаний твір обговорювали за зачиненими дверима перед голосуванням.

Обидва — і Мислівечек, і Березовський —, дістали повну кількість голосів.

Це був перший випадок, коли звання академіка фільгармонії надано українцеві.

Перебуваючи в Італії, Максим Березовський написав багато хорових концертів, а також оперу „Демофонт", на лібретто італійського поета і драматурга П'єтро Метастазіо. Де тепер ця опера — невідомо. Можливо, що її партитура лежить у якомусь з архівів Італії. Прем'єра цієї опери відбулася під час карнавалу в Ліворнії 1773 року.

Влітку 1774 року Максим Березовський змушений був повернутися до Росії разом з ескадрою графа Орлова, що перемогла турків у Чесменському бою. Визнаний в Европі видатний музика Максим Березовський мав усі підстави сподіватися, що в Петербурзі його, як найосвіченішого, поставлять на чолі музичного життя. Але сталося не так. То була епоха Катерини II. Саме тоді московська цариця знищувала Запорізьку Січ, доконувала Україну.

І от видатного музику, знаного в усій Европі, „опреділили" рядовим співаком до придворної капелі . . .

Становище Максима Березовського в чужому Петербурзі було нестерпне. Розвіялись і надії повернутися в Україну. І талановитий мистець утопив горе в горілці. Під час важких приступів нервової недуги, 22 березня 1777 року, на тридцять другому році життя Максим Березовський перерізав собі горло.

Максима Березовського вважають першим представником нового напрямку в хоровому співі в Україні і в Росії. Він передусім досягнув повного ідейно - змістового злиття музики і тексту, писав свої хорові концерти за пляном концерто - гроссо і симфонії, і це було нове.

Роля Максима Березовського, як і його молодших сучасників Дмитра Бортнянського та Артемія Веделя в українській музиці, прирівнюється до ролі Григорія Сковороди в українській літературі та філософії.

Не всі твори Максима Березовського збереглися. Чимало з них не надруковано. Серед його хорових співів найвидатнішими є дванадцятиголосий концерт „Не отвержи мене во врем'я старости".

У творчості Максима Березовського, як і Дмитра Бортнянського та Артемія Веделя, закладено основи національного стилю української музики.

П. Панасенко

Володимир Мацьків

ЧОГО МИ ХОЧЕМО ВІД НАШОЇ МОЛОДІ?

(Слово в дискусії)

Оце появилася в „Свободі" друга предовга стаття, чи радше цикл статтей п. Мирона Куропася на тему, подану в заголовку. Я старався прочитати їх уважно, щоб збагнути, про що властиво йдеться авторові, але мушу признатися, що збагнути таки не зміг, за винятком повідомлення про створення Виховного Дослідного Комітету, який з рамени УНСоюзу має встановити наш виховний ідеал.

Не зміг я збагнути може тому, що автор розуміє деякі речі інакше, як я їх розумію. Наприклад, ми розуміємо слово „культура", як суму надбань духового характеру, що їх даний нарід створив власними зусиллями, власною творчою працею від початку свого існування. Це — всі роди індивідуального народного мистецтва, наука, побут і т. п. А все, що служить для облегшення праці, умов життя, як вигідні доми, засоби комунікації, машини і т. п. — зачисляємо до цивілізації. Слово „акультурний" („акультурна громада", яку нам пропонує автор) розуміємо як безкультурний. Акультурна громада, — це така громада, яка ніякої культури не осягнула. Його пояснення слова „асиміляція" зовсім не згідне з нашим розумінням. Саме поняття „виховання" також у автора заплутане, і його важко зрозуміти. Можливо, що причина в тому, що свої статті пише він англійською мовою, а перекладають їх сторонні люди.

П. М. Куропась у заголовку своєї статті поставив питання, але відповіді на нього не подав, тим самим не дав підстави до дискусії. Щоб про щось дискутувати, треба це „щося" знати, щоб його прийняти чи змінити, схвалити чи відкинути.

На мою думку, і само питання в заголовку поставлено не дуже влучно, як невлучно поставлено й питання: де наші діти?

Замість питати, чого хочемо від нашої молоді, ми повинні призадуматись над питанням: який має бути наш виховний ідеал, бо всі заходи, всі поради, які спрямовуємо ми в сторону наших дітей, стосуються радше батьків тих дітей. Дитина у перших літах свого життя є радше пасивним чинником, і вона сприймає виховання у такій формі і вигляді, в яких їх одержує від своїх батьків та виховників.

Дитина це, на мою думку, сума двох чинників: уроджених властивостей і виховання. Колись педагоги твердили, що душа дитини — це чиста, незаписана карта, „табуля раза", на якій записує свої успіхи виховання. Ця теорія змінилася від того часу, коли відкрито закон спадковости.

Тепер знаємо, що дитина, приходячи на світ, приносить із собою багато таких властивостей тіла і духа, які належали її предкам. Ті успадковані властивості можуть бути позитивними, корисними, але можуть бути й негативними, шкідливими. Є ж діти, які мають у собі доволі прикрі обтяження, як психічний недорозвій, нахил до лінивства, пиятства, навіть злочинности. Це головно діти пияків та сифілітиків.

Виховання має своїм завданням добрі властивості розвивати, а злі притуплювати, нівелювати. Отже, виховання є важливою та відповідальною справою, яка вимагає багато знання.

Дитину виховують в першу чергу її батьки. З часом приходять з допомогою церква, школа, держава та середовище, в якому дитина живе. Вихованням розвиваються в дитині психічні властивості, як розум, волю, почування, уяву, постачається матеріял для будови характеру, приготовляється її до життя та праці, надається їй напрямок та ставиться дороговкази для дальших кроків. Якщо виховання проходило правильною дорогою, дало достатні матеріяли для створення характеру, то дитина усе своє життя ітиме тим шляхом, який вказало їй виховання у молодшому віці.

Людина, яка замолоду докладно пізнала своє відношення до Бога - Творця, навчилася і звикла сповняти Божі та моральні закони, ледве чи зійде з цієї дороги в пізніших літах. Людина, яка зрозуміла, що вона є частиною свого народу і є співвідповідальною за її долю, яка з молодих літ звикла трудитися для добра своєї нації, ледве чи зможе змінити таке своє відношення в пізніших роках.

Тому ми повинні ставити наші вимоги не до дітей, а до їхніх батьків та виховників.

На підставі моєї більше як 40-літньої практики мушу ствердити, що не всі наші батьки належно розуміють справу виховання. Є чимало таких, які розуміють її неправильно або й зовсім фальшиво.

Тому ми мусимо виразно з'ясувати наш виховний ідеал, щоб усі батьки знали та розуміли, до чого нам прямувати і чого вимагати від виховання дітей. Цей наш виховний ідеал мусить базуватися на українській ідеології, на наших конечностях і на наших спроможностях, а не на жидівському вченні, яке чомусь хоче нам автор поставити за взір. Наші цілі не покриваються з жидівськими, і тому дороги до тих цілей не можуть бути такі самі.

Щоб дати підставу до дискусії, до якої заохочує п. М. Куропась, дозволю собі окреслити виховний ідеал для українських батьків та виховників. Він спирається на довголітньому досвіді українських виховників, згідний з нашою релігією і з нашою українською рацією. Отже:

— Наші батьки та виховники повинні дбати, щоб діти, яких вони виховують, дійшли до всестороннього та гармонійного розвитку всіх своїх фізичних та духових сил і були приготовані до чесного життя та праці.

— Щоб вони знали й розуміли своє відношення до нашого Сотворителя і виконували накази Декалогу, керувалися в житті моральними засадами та були активними членам своєї Церкви.

Щоб були льояльними до держави, в якій живуть, і ніколи не зробили у відношенні до неї чогось негідного.

(Закінчення на стор. 3-ій)

Річні збори Українського Інституту Америки

12 листопада відбулися річні збори Українського Інституту Америки, якими проводив президент УІА. По слові Т. Джуса адвокат Іван Фліс прочитав протокол з засідання Головної Управи УІА, який одноголосно прийнято. Звітував адвокат Михайло Пізнак, керівник фінансів УІА. Містоголова Остап Балабан накреслив плян праці са 1966 р. Д-р Климентій Б. Рогозинський радив, щоб Інститут улаштував виставку-показ: української книжки, кераміки, вишивок та різьби. Догідне положення УІА надається на популяризацію українського мистецтва й культури. Йосиф Лисогір, керівник секції публічних зв'язків і інформації в своюму звіті ствердив, що Інститут здобув собі загальне признання в українському і американському світі та має повну підтримку української преси.

Директор УІА — Юліян Ревай, звітуючи про два ліжка УІА, — уфондовані для українців сл. п. Володимиром Джусом в Призвитеріянському шпиталі в Ню Йорку, (з яких за рекомендацією УІА — Ю. Ревая можуть безплатно користати українці в потребі) — останньо користав сл. п. президент УНР в екзилі д-р Степан Витвицький; пам'ять якого на заклик Ю. Ревая всі присутні вшанували постанням з місць та однохвилинною мовчанкою. Ю. Ревай звітував: впродовж 1965 р. члени УІА та відвідувачі мали нагоду оглянути такі виставки в УІА: мистецькі праці українських малярів; портрети українських історичних особистостей та пам'яткові предмети; експонати українського народного мистецтва у формі декоративної виставки, яка триває від червня посьогодні; виставку-колекції праць українського баталіста Миколи Самокиша (8 експонатів), та вибрані праці із мистецької спадщини Антона Романчука.

Від жовтня 1964-го до жовтня 1965-го року в УІА відбулося 152-ві імпрези, в яких брали участь понад 5 тисяч людей, не враховуючи відвідування виставок, які забрали понад 700 годин. В тому сезоні Інститут користувався своїм приміщенням 20 разів, а товариства-члени УІА, як: Українське Лікарське Товариство з Жіночою Секцією та Метрополітальним Відділом — 27 разів; Наукове Товариство ім. Шевченка — 23 рази; Союз Українок (зокрема його активний Відділ ч 72) — 15 разів; Товариство Українських Інженерів та його Метрополітальний Відділ — 15 разів. П'ять товариств разом з УІА користувалися приміщенням Інституту 98 разів, решта, 27 товариств — 54 рази, з того на 16 товариств, які ще не є членами УІА, припадав 32 рази.

В цьому році в УІА відбулися: наукові сходини і засідання; цілоденні наукові й популярні конференції; конференції з панелями; доповіді; показ моди; попис учнів; концерти; наради й засідання та доповіді на літературно-мистецькі теми; в справах інвестицій; жалібні сходини, зокрема для вшанування пам'яті засновника УІА сл. п. Володимира Джуса, які влаштовано 4-го жовтня 1964 р. в Інституті, а з суботу 19-го червня 1965 р. над могилою покійного в Вест Айслип, Лонг Айленд, де о. Антін Кучма відправив панахиду при участі членів Інституту.

Семінар в справах інвестицій зорганізував і ним керував Волтер Бакад. Численна фреквенція була доказом заінтересування актуальними справами. На протязі 4-ох вечерів відбулося 15 доповідей з живою дискусією. Семінар з доповідями про мистецтво й літературу зорганізував проф. Дмитро Габода. Тематика доповіді притягнула багато слухачів, зокрема доповідь-лекція проф. Д. Габоди про мистецтво. На протязі п'ятьох вечерів виголошено 5 доповідей, між ними доповідали два американські професори коледжів: Мартин Джеймс та д-р Лео відачами лекторами крім проф. Д. Габоди були: Святослав Гординський і проф. Григорій Костюк. Ці два семінари були першою спробою власної активности УІА.

Цього самого вечора на засіданні Головної Управи УІА затверджено рекомендацію Організаційної Комісії, (головою якої є Волтер Клаванік,) в справі нових членів; яких представлено зібраним. Нові члени УІА: на ціле життя: д-р Мирон Л. Зарицький — лікар з Брукліну, відомий громадський діяч і попередній голова Українського Лікарського Товариства Півн. Америки, та Леонід Молодожанин, відомий скульптор з Канади, автор й проєктодавець пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні.

Голова Комісії Студентського Фонду адвокат Михайло Пізнак представив рекомендації Комісії на уділення зворотних стипендій, що їх ухвалено виплатити в сумі $ 1.000 слідуючим особам: Галущинській Ареті Галі, яка кінчає бібліотекарські студії у Вестерн Резерв У-теті в Клівленді; Лобурові Богданові, який студіює в університеті в Толідо, Огайо і спеціялізується у фізиці; та Погорілому Семенові, який готується до докторату в Нюйоркському університеті.

Теодор Джус, президент Українського Інституту Америки, подякував звітодавцям та приявним членам Інституту і гостям за участь у зборах, та висловив признання за зразкове ведення Інституту.

Роман С. Голіят

Мистецька виставка Миколи Бідняка

Український Золот. Хрест в Шикаго, котрий очолює п. Анна Рибак, — влаштував 26, 27 і 28 листопада в залі „Самопоміч" в Шикаго малярську виставку образів, відомого вже українській і американській публиці мистця — Миколи Бідняка з Торонта.

Високий мистецький рівень виставлених 34 образів, М. Бідяка можна оцінити на основі того, що мистець став шикагівській публіці уже відомим, бо два роки тому відвідало його виставку 250 осіб, а цим разом понад триста, які розкупили майже всі образи.

Високо мистецькими і оригінальними були три великі образи (олії) „Ми з України" (закупив д-р Яхторович), „Ісус огородник" (набула парохія) і „Маркіян Шашкевич".

Великий попит мали „Соняшники та інші прекрасні „Квіти" і пейзажі. Виставка відбулася під моральним і матеріяльним оглядом і для мистця і для Українського Золотого Хреста в Шикаго з величезним успіхом.

Українська публіка доказала, що вміє цінити мистецтво і мистця, котрий помимо свойого фізичного дефекту (утрати обох рук) одержав високу оцінку свойого мистецтва американськими і українськими критиками то і признання й підтримка нашого громадянства.

Велике признання тим, що піддержують наше мистецтво і мистців, признання паням, членкам Українського Золотого Хреста, які дали багато труду, щоб виставка вдалася.

Л. Ч.

ЧОГО МИ ХОЧЕМО ВІД НАШОЇ МОЛОДІ?

(Закінчення зі стор. 2-ої)

— Щоб, як діти українського народу, навчилися шанувати та любити все, що рідне, і були активними у своїй спільноті.

— Щоб добре знали рідну мову, минувшину свого народу та його культуру.

— Щоб пам'ятали, що скарби рідної культури, що їх одержали вони від своїх батьків, зобов'язані гідно передати своїм нащадкам враз із своїм власним доробком, чи вкладом.

— Щоб завжди пам'ятали, що важким злочином є зрада власного імени, свого народу і кожний вчинок, що понижує наше добре ім'я перед іншими народами.

Якби всі наші батьки і всі виховники прийняли за свій цей виховний ідеал і у своїй праці старалися його реалізувати, ми не мали б ніякого „або - або", не мали б ніяких конфліктів між „українським" і „американським", бо наші діти йшли б правильною дорогою, а наше українське „я" не було б ні для кого завадою чи перешкодою.

Ми могли б тоді стати прикладом для інших і не мусіли б слухати завваг направду розумних американців: „Дорожіть своїм іменем", „Не кидайте своєї культури", „Не цурайтеся своєї мови".

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

ІНДІЙСЬКІ ВОЯКИ ВБИЛИ 30 комуно-китайських вояків в гімалайській країні Сіккім, яка формально є незалежною державою, але під військовим протекторатом Індії. Мало це статися в минулу неділю. Китайські комуністи демонструють проти плянованої подорожі прем'єра Індії до ЗДА.

ПОЛЬЩУ ВІДВІДАЛИ 6 АМЕРИКАНСЬКИХ КОНҐРЕСМЕНІВ польського роду, які були приявні на відкритті в Кракові дитячого шпиталю, збудованого за американські гроші. Американсько-польські конґресмени стрічалися на кожному кроці з виявами великої симпатії збоку поляків та перевірили, що польський нарід тримається своєї віри і традицій, ненавидить Росії, але це більше ненавидить німців, та що комуністичний режим, при всіх своїх хибах, таки значно відбудував Польщу з руїн.

СПОРТ

Редагує: В. Сохан

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

Неділя, 19-го грудня:

УСК Ню Йорк — „Н. Й. Ґота", футбольні змагання з циклу ґор за Чашу ЗДА відбудуться о год. 2-ій по полудні на грищі Українського Спортового Майдану при 124ій вулиці і 31-ій Евню в Коледж Пойнті, Н. Й.

„Тризуб", Філядельфія — „Дойчунґарн", Філядельфія, футбольні змагання з циклу ґор за Чашу ЗДА відбудуться о год. 2-ій по полудні на грищі при 29-ій та Камбрія вулицях у Філядельфії. „Дойчунґарн" — це аматорський чемпіон ЗДА 1965 р.

„Чорноморська Січ", Ньюарк — „Н. Й. Інтер", мистецькі змагання Американської Футбольної Ліги відбудуться о год. 2:30 по полудні на грищі Айрондбавнд при Вільсон Евню в Ньюарку

***

ЮНАКИ — ФУТБОЛІСТИ „ЛЬВОВА" ПЕРЕМАГАЮТЬ

Три роки тому привели батьки своїх хлопчиків - дітей на перший футбольний тренінґ молоденької дружини „Львова". Легко собі уявити, як це все виглядало анемічно і по-дитячому. М'яч не слухав хлопців і тікав від них, а молоді футболісти замість м'яча копали повітря. З часом почали наші найменші копуни зростати в числі та на силах. Тоді й почалися змагання цієї молоденької дружини. Противники домінували силою та досвідом над нашими футболістами і так під знаком поразок проходили перші, другі, а далі й треті змагання. Невдачі приймали наші юнаки з похиленими головами, з-під яких кільканадцять пар очей гляділи стурбовано на свого провідника. З жалісним блиском сліз в очах вони й запитували: „Чи нам не виграти ніколи?"

„Нічого" — звучала повна розради відповідь. „Програватимемо, доки не почнемо вигравати. А покищо завзято вправляймо. Та й не забуваймо, що, порозумівaючись українською мовою на грищі, можемо вести гру повну несподіванок, бо не розумітиме нас противник".

Весною 1965 року прилетіли, як перші ластівки надій, перші перемоги наших молоденьких футболістів. А коли проминули вакації, на грище вибігли вже не хлопці-діти, але загорілі сонцем, та сильні і здорові юнаки. І тоді вже м'яч почав слухати наших юнаків, які приймали з усмішками перемоги та набували досвіду в дальших грах з однолітками. В останніх п'яти змаганнях молоденькі „львов'яни" здобули 21 ворота, а втратили усього 8. Ще так недавно самопевні суперники українських юнаків тепер запитували себе з широко відкритими очима: „Що сталося з цими „юксами"?

Тепер це вже добре змонтована дружина, яка піде весною у „затяжні бої". А вслід за цими хлопцями, які виросли фізично і духово, прийдуть нові, над якими почнеться ця сама праця від початків над гартом тіла й духа, і над вихованням в українському дусі та підготовою до чесної гри за славу нашого українського клюбу.

На світлині змагуни дружини юнаків УСК „Львів", Клівленд, разом із тренером М. Радзикевичем. Стоять зліва: М. Радзикевич, Б. Кришталович, А Новицький, В Бідак, О. Панків, Ю. Макогін (капітан), Р Росул, Т Захарій, П. Радзикевич, М. Стадник, П Кузьмин. Клячать зліва: Б. Бурдяк, С Гурко, І Жиґа, Ю Пришляк і Т. Гурко. Немає на знимці В.Данилевича Знимку світлив Я Говикович.

Ріст та перемоги нашої дружини юнаків „Львова" в Клівленді завдячуємо батькам цієї молоді, любителям спорту і в першій мірі її керівникові Миронові Радзикевичеві та пп. Пришлякові і Росулові. Також треба з признанням підкреслити, що майже вся спортова діяльність молодших і старших дружин на терені Клівленду проходить довкруги спортового відділу УНСоюзу ч. 346, секретарем в якому є проф. Роман Чучкевич, любитель нашої молоді і спорту.

О. Макогін

***

„Тризуб" — УСК 2 : 3

Атлантик Ситі, 12-го грудня. — Зустріч двох провідних українських дружин в Атлантик Ситі, яка могла стати великим днем українського спорту в Америці, була зруйнована суддею змагань, який виявив невидану на професійних футбольних змаганнях іґноранцію та своїми рішеннями, часто несправедливими, викликав непотрібне нервове напруження серед змагунів та глядачів. Одинокою ясною сторінкою тієї зустрічі була дуже чисельна участь українських любителів спорту, які мимо виїмково непригожої погоди прибули до далекого Атлантик Ситі в числі коло 3 000 осіб. Ворота здобули: Дімейн (УСК) із карного на 21-ій хвилині, Ферейра (Тризуб) на 41-ій хвилині, Дімейн на 43-ій хвилині, Бенітез (Тризуб) на 52-ій хвилині та Дімейн на 87-ій хвилині.

Більшу частину другої півгри Тризуб грав у десятку, після того, як суддя оправдано усунув із грища Ферейру за вдарення змагуна із УСКлюбу.

В цих змаганнях УСК виявив себе більше вирівняною і краще „зіграною" дружиною. У Тризубі при дуже добрій грі в більшості змагунів вражала розгубленість тімової співпраці що є самозрозумілим при щотижневих змінах складу та розставки змагунів.

В УСК-у найкращим змагуном виявив себе Дімейн, у Тризубі найкраще заграли Джуліо та Яковина.

Я. Татомир

***

КІНЦЕВА ТАБЕЛЯ ВИЩОЇ ДИВІЗІЇ НФЛІҐИ ШИКАҐА

	Точки	Ворота
Ганза	21:7	55:23
Олімпікс	20: 8	31:29
Кікерс	17:11	24:22
Леви	15:13	26:17
Швабен	14:14	31:27
Крила	12:16	21:24
Марунс	11:17	20:38
Ютс	2:26	11:38

Ворота для „Левів стріляли в сезоні 1965 року: Буш 5, В. Шмотолоха 4, Полюхович 4, Генс 2, Баварський 2, Ліонартович 2, Фуллер 1, Батиста 1, Нога 1, Януш 1, Шеферс 1, Кінльох 1 і Бульба — 1.

Ворота для „Крил" стріляли: Андрущишин 9, Надзікевич 3, Дойл 2, Терлецький 1, Мацан 1, Бахір 1, Караван 1, Лапка 1, Келлі 1 та Шленкер — 1.

Петро Головатий

***

ВАЛЕРІЙ БРУМЕЛЬ ВИХОДИТЬ З ЛІКАРНІ

„Спортивна Газета" яка появляється в українській мові в Києві, помістила інтерв'ю свого кореспондента з дружиною Валерія Брумеля, відомого рекордиста у стрибках вгору. На днях Валерій Брумель має покинути лікарню, хоч іноситиме деякий час ногу в ґіпсі. За інформаціями, одержаними від його дружини, Брумель вже ходить на милицях і саме перейшов операцію трансплянтації шкіри на пошкоджене місце ноги. Валерій перебуває під опікою лікаря Кучеренка, який покищо не хоче робити проґноз про можливість активности Брумеля у спорті. Вкінці розмови представник „Спортивної Газети" просив передати Брумелові „щирі побажання від земляків - українців швидко видужати і знову стрибати". Дружина Брумеля обіцяла „обов'язково передати Валерієві привіт з України".

„ТРИЗУБ" — „БЛЮ СТАР" 3:2

Філядельфія, 5-го грудня. — Товариські змагання були доброю заправою для футболістів „Тризуба" перед важкими змаганнями з УСК-ом в Атлантик Ситі. Перші ворота стрілили гості на 8-ій хвилині гри. Ворота для „Тризуба" здобули: Перейра на 40-ій хвилині, Ферейра на 49-ій та знову Перейра (Дос Сантос) на 68-ій. На п'ять хвилин перед кінцем змагань здобула дружина „Блю Стар" другі ворота.

„Тризуб" виступив до цієї зустрічі без недужого Луни. У першій півгрі знову випробував „Тризуб" Аялю, який цим разом заграв краще, як у двох попередніх виступах.

Я. Татомир

● **Війна у Південному В'єтнамі**, яка здебільша проходить в джунґлі і в непролазних дебрах, ще й тому така страшна, що дуже трудний зв'язок між воюючими частинами на фронті та їх резервами. Ось так генерал Ричард Новлес аж на другий день дізнався, що підчинена йому частина Першої Кавалерійської Дивізії, що брала участь у важкій битві в долині ріки Іедранґ, була майже винищена ворогом, в той час, коли він був переконаний, що вона швидко перемогла й прогнала комуністів. Тому він не вислав був їй на поміч резерви, яка стояла напоготові. Але генерал виправдав винуватців того трагічного непорозуміння, знаючи надзвичайно складні умовини для збереження зв'язку з запільною командою.

Збори Відділів УНСоюзу

НЕДІЛЯ, 19-го ГРУДНЯ 1965 Р.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запорозька Січ — 342 Відд. о год. 1:30 по пол. в клясі ч. 2 при церкві св. Димитрія. Проситься членів вирівняти свої вкладки перед закінченням біжучого року. — Управа.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори С-ва Пресв. Діви Марії — 112 Відд. по другій і третій Службі Божій в церковній залі св. Петра і Павла. Довжників проситься вирівняти свої залеглості. — Кат. Лукас, рек. секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Б-ва св. Василія — 339 Відд. о год. 3-ій по пол. в домі Укр. Громади при 3322 П. Лавренц вул. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих прибути та вирівняти членські зобов'язання. — С. Лупацій, секр.

СТ. ЛЮЇЗ, Мо. Річні збори Б-ва св. Володимира — 179 Відд. о год. 1-ій по пол. в Укр. Нар. Домі при Маґнолія вул. На порядку: звіти уступаючої управи, дискусія, та уділення абсолюторії, вибір нової управи на 1966 р. Проситься членів взяти участь, як рівнож вирівняти чл. вкладки за 1965 р. — Управа.

ГЕМТРЕМК, Міш. Річні збори членів 20-го Відділу о год. 1:30 по пол. в церковній залі при 11700 McDougall St. На порядку: вибір управи на 1966 р та важні відділові справи. Проситься вирівняти залеглі вкладки за 1965 рік. — Управа.

АЛЛЕНТАВН, Па. Подається до відома членству Б-ва св. Арх. Михаїла — 147 Відд., що з певних причин Річні Збори відкладається на неділю 26 грудня. Тому що це будуть річні збори, проситься прибути та вислухати звітів Управи і Контр. Комісії та взяти участь у виборі нової управи на 1966 рік. — І. Заворський, секр.

ТАРЗАН, ч. 5 546. Тарзан говорить..

THE ENEMY HAD DISPERSED AND THE APE-MAN NOW HURRIED TO REVIVE THE STRICKEN PRIESTESS.

'AM I DREAMING, MY TARZAN?' STAMMERED WALA. 'I SAW WOGS KILL YOU—'

'NO,' SAID THE JUNGLE LORD. 'ONLY A MAN WHO LOOKED LIKE ME WAS SACRIFICED—A RUTHLESS IMPOSTOR!'

Ворог розбігся і мавполюд тепер поспішив привести до пам'яті непритомну жерки-ню...

— Чи я не дрімаю, мій Тарзане, — пролебеділа з збентеженні Веле. — Я ж бачила, як Вогг вас убив...

— Ні, сказав пан джунглів. — Це пожертвовано людину, яка була подібна до мене... немилосердного обманця!